

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 3 oktober 2011

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2012 SP

Op verzoek van de SP

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie SP

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070) 3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
M.H.C. Lever

Datum: 3 oktober 2011

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting SP

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de SP de ex-ante budgettaire effecten in 2012 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2012 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2012, zoals deze door het CPB in de MEV 2012 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. De rapportage beperkt zich tot de ex-ante budgettaire effecten voor 2012. Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte-termijneffecten een onvolledig beeld.

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2012, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2012 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van de SP in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen.

2 Wijzigingsvoorstellen van de SP

2.1 Ombuigingen

De SP buigt 5,9 mld euro om op de collectieve uitgaven; hiervan betreft 4,5 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- De SP schaft de zorgtoeslag af. Dit levert een besparing op van 4,2 mld euro; dit wordt geboekt als een financieringsverschuiving, want de opbrengst wordt aangewend voor een verlaging van de zorgpremie.
- De kinderbijslag wordt verlaagd voor hogere inkomens, zodat 0,3 mld euro bespaard wordt.
- De SP voert voor bedrijven een quotum in voor het aantal arbeidsgehandicapten dat zij in dienst moeten nemen. Bedrijven die hier niet aan voldoen, betalen een boete. De besparing op uitkeringslasten en de boeteopbrengsten bedragen tezamen 0,4 mld euro. Hiervan is 0,3 mld euro een financieringsverschuiving en 0,1 mld euro een verlaging van de gecorrigeerde collectieve uitgaven.

- De vaststelling van de alimentatie wordt versimpeld en versneld. Doordat alleenstaande ouders in de bijstand hierdoor meer alimentatie ontvangen, dalen de bijstandsuitgaven met 0,1 mld euro.

Tabel 2.1 Ombuigingen SP, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,5
w.v. beperking kinderbijslag	0,3
quotum arbeidsgehandicapten	0,1
minder bijstand door meer alimentatie	0,1
Openbaar bestuur	0,0
Veiligheid: beperking politie-inzet handhaving softdrugs	0,2
Bereikbaarheid: minder investeringen wegen	0,7
Overig	0,0
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	1,4
Financieringsverschuivingen	4,5
w.v. afschaffen zorgtoeslag	4,2
quotum arbeidsgehandicapten	0,3
Totaal EMU-relevante uitgaven	5,9

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de 'trap-op, trap-af'-systematiek leiden de intensiveringen en ombuigingen van de SP per saldo tot een toename van het accres van het gemeente- en provinciefonds met 0,2 mld euro. De SP wil deze toename volledig tegenboeken en kort daarom het gemeente- en provinciefonds met 0,2 mld euro, zodat het effect op het EMU-saldo nul is.

Veiligheid

- In de aanloop naar het legaliseren van softdrugs vermindert de SP de inzet van politie op dit gebied, een besparing van 0,2 mld euro.

Bereikbaarheid

- De SP bezuinigt 0,7 mld euro op de aanleg van wegen.

Financieringsverschuivingen

- De afschaffing van de zorgtoeslag (4,2 mld euro) en een deel van de opbrengsten van het quotum voor arbeidsongeschikten voor bedrijven (0,3 mld euro) betreffen een financieringsverschuiving.

2.2 Intensiveringen

De SP trekt 3,8 mld euro uit voor extra uitgaven; hiervan betreft 0,7 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- De SP draait de ombuigingen van het kabinet op de kinderopvangtoeslag terug. Dit kost 0,4 mld euro.
- De ombuiging op gemeentelijke re-integratiegelden ter waarde van 0,2 mld euro wordt eveneens teruggedraaid.
- De SP draait voorts de bezuinigingen op de huurtoeslag voor 2012 terug: een intensivering van 0,1 mld euro.

- Voor extra armoedebeleid wordt in totaal 0,1 mld euro uitgetrokken. Dit betreft het terugdraaien van enkele maatregelen in de bijstand (o.a. aanscherping van de huishoudinkomenstoets en afschaffing van de dubbele heffingskorting in het referentieminimumloon), het niet wijzigen van het kindgebonden budget en het terugdraaien van de bezuiniging op schuldhelpverlening (gemeentefonds).

Zorg

- De SP draait de beperking van de pgb's terug. Dit is een intensivering van 0,3 mld euro in 2012.

Onderwijs

- De SP trekt een totaalbedrag van 1,0 mld euro extra uit voor onderwijs.

Veiligheid

- De SP draait de verhoging van de griffierechten terug. Dit kost 0,1 mld euro in 2012.

Bereikbaarheid

- De SP trekt 0,3 mld euro uit voor openbaar vervoer en het terugdraaien van de bezuiniging op de bdu-ov (brede doeluitkering openbaar vervoer).

Milieu

- Voor het deels terugdraaien van de bezuiniging op de ecologische hoofdstructuur (ehs) trekt de SP 0,1 mld euro uit.

Internationale samenwerking

- De SP draait de oploop (van 2012 op 2011) van de bezuiniging op ontwikkelingssamenwerking terug (intensivering 0,5 mld euro).

Overige uitgaven

- De SP draait de oploop (van 2012 op 2011) van de bezuiniging op cultuur terug (intensivering 0,02 mld euro).

Tabel 2.2 Intensiveringen SP, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,8
w.v. kinderopvangtoeslag	0,4
re-integratie	0,2
huurtoeslag	0,1
overig: diversen armoedebeleid	0,1
Zorg: terugdraaien bezuiniging persoonsgebonden budget (pgb)	0,3
Onderwijs	1,0
Veiligheid: terugdraaien verhoging griffierechten	0,1
Bereikbaarheid: openbaar vervoer	0,3
Milieu: terugdraaien deel bezuinigingen ecologische hoofdstructuur	0,1
Internationale samenwerking: terugdraaien oploop bezuinigingen	0,5
Overig	0,0
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	3,1
Financieringsverschuivingen	0,7
w.v. financieringschuiven zorg: eigen risico, eigen bijdrage ggz, basispakket	0,7
Totaal EMU-relevante uitgaven	3,8

Financieringsverschuivingen

- Enkele maatregelen op het terrein van de zorg leiden tot een financieringsverschuiving van in totaal 0,7 mld euro. Het betreft hier het terugdraaien van eigen bijdragen in de geestelijke gezondheidszorg, het niet verder verhogen van het eigen risico in de zvw en een uitbreiding van het basispakket.

2.3 Microlasten

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van de SP. Hieruit blijkt dat de SP de EMU-relevante lasten met 3,6 mld euro verlicht. Na correctie voor financieringsverschuivingen resulteert echter een microlastenverzwaring van 0,2 mld euro, opgebouwd uit een lastenverzwaring van 1,1 mld euro voor bedrijven en een lastenverlichting van 0,9 mld euro voor gezinnen.

Milieu

- De SP voert een heffing op de winning van koolwaterstoffen in. Dit verzwart de lasten voor bedrijven met 0,5 mld euro.
- De SP verlaagt de lasten met 0,2 mld euro door een verhoging van de vrijstelling voor de energiebelasting. Daaraan gekoppeld verzwart de SP de lasten met 0,2 mld euro door hogere tarieven.
- De SP schaft de grondwaterbelasting niet af. Dit verzwart de lasten met 0,2 mld euro.
- De SP verhoogt de bpm voor zwaardere auto's met 0,2 mld euro.
- Invoering van een belasting op het verbranden van afval verhoogt de lasten met 0,1 mld euro.
- De SP voert een openruimteheffing in voor bestaande bebouwing. Dit verzwart de lasten met 0,03 mld euro.

Inkomen en arbeid

- Verhoging van de algemene heffingskorting en de arbeidskorting levert een lastenverlichting gezinnen op van in totaal 2,2 mld euro.
- Invoering van een investeringsaftrek voor bedrijven levert een lastenverlichting op van 1,0 mld euro.
- Door de maatregelen van de SP op het terrein van de zorg stijgen de zvw-premies voor gezinnen met 0,5 mld euro (inclusief grondslageffect van de inkomensafhankelijke bijdrage) en voor bedrijven met 0,3 mld euro. De resulterende verlaging van de eigen bijdragen in de zorg verlicht de lasten echter met 0,7 mld euro. Per saldo resulteert een lastenverzwaring van 0,1 mld euro.
- De SP voert een vijfde belastingschijf in voor inkomens boven 150.000 euro per jaar, met een tarief van 65%. Dit verzwart de lasten van gezinnen met 0,4 mld euro.
- De SP stelt een quotum in voor het aantal arbeidsongeschikten dat bedrijven in dienst moeten nemen. Dit verzwart de lasten met 0,3 mld euro.
- Aanscherping van de 30%-regeling voor kenniswerkers verzwart de lasten voor gezinnen met 0,1 mld euro.
- Beperking van de hypotheekrenteaf trek tot een schuldbedrag van 1 mln euro verzwart de lasten voor gezinnen met 0,1 mld euro.

Vermogen en winst

- De SP verhoogt de vermogensrendementheffing naar 37% en verlaagt de vrijstelling in box 3 naar 16.500 euro. Dit verzwart de lasten voor gezinnen met 0,9 mld euro.
- De SP verhoogt de bankenheffing en voert een belasting op financiële transacties in. De lasten worden hierdoor met 0,4 mld euro verzwart.
- De SP verhoogt het algemene tarief van de vennootschapsbelasting met 0,5%-punt en verzwart hiermee de lasten met 0,2 mld euro.

Overig

- De SP draait de btw-verhoging op cultuur terug. Dit verlicht de lasten met 0,1 mld euro.
- De SP verhoogt de accijns op alcohol en tabak. Dit verzwart de lasten met 0,1 mld euro.

Tabel 2.3 Lastenmaatregelen SP, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Milieu	1,0	
w.v. heffing op de winning koolwaterstoffen		0,5
verhoging bpm zwaardere auto's		0,2
hogere tarieven energiebelasting klein- en middenverbruikers		0,2
hogere vrijstelling energiebelasting		-0,2
terugdraaien afschaffing grondwaterbelasting		0,2
verbrandingsbelasting		0,1
overig		0,0
Inkomen en arbeid	-2,2	
w.v. verhoging algemene heffingskorting		-1,2
investeringsaftrek bedrijven		-1,0
verhoging arbeidskorting		-1,0
effect zorgmaatregelen op eigen betalingen gezinnen		-0,7
effect zorgmaatregelen op premies gezinnen (incl. grondslageffect)		0,5
belastingtarief van 65% boven 150.000 euro		0,4
effect zorgmaatregelen op premies bedrijven		0,3
quotum arbeidsgehandicapten		0,3
verdere versoering 30%-regeling		0,1
beperking hypotheekrenteaftek		0,1
Vermogen en winst	1,5	
w.v. verhoging vermogensrendementheffing		0,9
verhoging bankenheffing		0,4
verhoging vpb-tarief		0,2
Overig	0,0	
w.v. terugdraaien btw-verhoging cultuur		-0,1
verhoging accijns op alcohol en tabak		0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	0,2	
w.v. bedrijven		1,1
gezinnen		-0,9
Financieringsverschuivingen	-3,8	
w.v. verlaging zvw-premie		-4,2
financieringsverschuivingen zorgmaatregelen		0,7
quotum arbeidsgehandicapten		-0,3
Totaal EMU-relevante lasten	-3,6	

Financieringsverschuivingen

De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken bestaan uit het volgende:

- De verlaging van de zvw-premie (4,2 mld euro) leidt tot een daling van de EMU-relevante lasten. Vanwege de gelijktijdige afschaffing van de zorgtoeslag (eveneens 4,2 mld euro) veranderen de microlasten voor huishoudens per saldo niet.
- Maatregelen op het terrein van de zorg (eigen risico, eigen bijdragen en pakketmaatregelen) hebben een financieringsverschuiving van 0,7 mld euro tot gevolg.
- De SP stelt een quotum in voor het aantal arbeidsongeschikten dat bedrijven in dienst moeten nemen. Een deel van het bespaarde bedrag betreft een financieringsverschuiving van 0,3 mld euro.

3 Ex-ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van de SP impliceren bij de collectieve uitgaven 5,9 mld euro aan ombuigingen. Hiertegenover staan 3,8 mld euro aan intensiveringen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten dalen met 3,6 mld euro.

Tabel 3.1 Ex-ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2012 (+ = EMU-saldo verbeterend)

	mld euro	% bbp
Ombuigingen	5,9	
Intensiveringen	-3,8	
EMU-relevante lasten	-3,6	
Ex-ante effect op EMU-saldo	-1,5	-0,25

In de Macro Economische Verkenning 2012, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,9% van het bbp gerapporteerd voor 2012. Ex ante leiden de voorstellen van de SP tot een verslechtering van dit saldo met 1,5 mld euro, ofwel 0,25% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

Oktober 2011